

Hulyo-Setyembre 2023:

Mga sibilyan gihimong tropeyo para sa mini nga kadaugan sa AFP sa isla sa Negros

BAYOLASYON	KASO	BIKTIMA
Ekstrahudisyal nga pagpamatay	5	10
Abdaksyon	1	2
Pinugos nga pagkadula	1	1
Pagbayolar sa tawhanon nga kinamatarung sa hors de combat	2	6
Iligal nga pag-aresto	5	12
Iligal nga pagdetine	2	11 <i>(7 ang mga bata)</i>
Pagpangulata	7	12
Paturagas nga pagpamusil	3	40 <i>(14 ang mga bata)</i>
Paturagas nga pagpamomba	2	1,000
Iligal nga pagpangita ug pagpanguha	3	10 <i>(6 ang mga bata)</i>
Pagpanghulga, pagpangharas ug intimidasyon	29	1,150 <i>(14 ang mga bata)</i>
Pagguba sa propyedad	1	5 <i>(3 ang mga bata)</i>
Pinugos nga pagpabakwit	3	1,133
Pagkampo sa komunidad	19	950
TOTAL	83	4,342

WALAY MAKIT-ANG KAHAYAG ANG KATAWHANG Pilipino ubos sa rehimeng Marcos II. Dugang silang nag-antus sa kapobrehon ug kagutom, samtang nag-iya-iya ang mga pundok nilang Marcos Jr. ug Sara Duterte sa pagkontrol sa binilyon nga pondo sa katawhan. Padayon niining ginalubong sa utang ang Pilipinas, nga mikabat na og ₱14.35 trilyones, ug maoy nagsilbing atabay sa ilang korapsyon.

Sa Negros, dugang sa kalbaryo sa katawhan ang walay hunong nga kapinttas ug terorismo sa reaksyonaryong estado, nga gipangulohan nila Armed Forces of the Philippines (AFP) Visayas Command chief Lt. Gen. Benedict Arevalo, 3rd Infantry Division commander MGen. Marion Sison, 303rd Brigade commander BGen. Orlando Edralin ug 302nd Brigade commander BGen. Joey Escanillas. Nagdamgo sila nga karong tuiga kuno, ilang mapildi ang rebolusyonaryong kalihokan sa isla sa Negros. Gamit ang binilyon nga pondo sa AFP, PNP ug ang sa National Task Force (NTF-ELCAC) nga naglakip sa Barangay Development Program (BDP), dugang pang gipakusog ang mga kabangis sa reaksyonaryong estado, kung diin nangunang target mao ang mga mag-uuma.

Sa ikatulong kwarto sa 2023, 83 nga kaso sa paglapas sa tawhanong katungod ang nalista sa *Ang Paghimakas*, ug kini naglambigit sa sobra 4,300 ka biktima sa isla. Niabot na sa 485 ka kaso ang mga

bayolasyon sa tawhanong katungod sa isla sa Negros ubos sa rehimen ni Marcos Jr. Seryoso nga mga krimen sa gubat ang gihimo sa reaksyonaryong estado; mga paglapas kini sa Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law (CAR-HRIHL), ug usab, sa Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols.

Sa tinguha nga makab-ot ang ilang dedlayn sa Disyembre 31 karong tuiga, todo-todo ang paglutos sa AFP, PNP ug NTF-Elcac sa katawhang Negrosanon nga ilang gipasanginlan nga mga NPA o kaha, tigsuporta sa NPA, aron iparada nga kuno mga *sur-renderee* ug ipresentar nga daw mga tropeyo sa ilang mini nga kadaugan. Wala na girespeto ang katungod sa mga sibilyan, ug usab, sa kadtong mga *hors de combat* o kadtong wala nay igong kapasidad nga mosukol.

Gipanghambog sa mga pwersa sa reaksyonaryong estado ang ilang mga binuhatan ug gibarugan ang ilang mga bakak pinaagi sa pagduso nga kuno "lehitimo" ang ilang mga operasyon, bisan og klaro gyud ang ilang pagkapisista ug pagkaberdugo. Nagpakabuta-bungol sila ug nagbalewala sa singgit sa mga biktima alang sa hustisya.

Gikan Hulyo hangtod Setyembre, biktima ang katawhang Negrosanon sa pagpang-abdak, pugos nga pagkawala (o *enforced disappearance*), ekstrahudisyal nga pagpamatay, iligal nga pagaresto, pagpamomba, paturagas

nga pagpamusil, ug uban pang mga kalapasan.

Pagpang-abdak

Gi-abdak sa mga armadong lalaki nga naka-bonnet silang Deah Lopez, 26 anyos, usa ka organisador sa mga mag-uuma, ug si Peter Agravante, 30 anyos, drayber sa traysikol nga gisakyan ni Lopez, samtang nagbyahe sa dalan sa Brgy. Gil Montilla, Sipalay City, Negros Occidental, niadtong Setyembre 15, pasado alas 10:00 sa buntag. Matod pa sa mga nakakita sa maong insidente, gibabagan sa usa ka puti nga van ang duha ug pinugos nga gipasulod sa maong sakyanan. Ang traysikol gikarga sab sa usa ka *pick-up truck*. Padayon nga *missing* si Deah Lopez, samtang patay na nga nakit-an si Agravante sa lungsod sa Basay, Negros Oriental.

Si Lopez maoy ikaupat nga *desaparecido* sa Negros ubos sa rehimen ni Marcos II, human nila Lyngrace Marturillas, Denald Mialen ug Renel de los Santos.

Ekstrahudisyal nga pagpamatay

Patay na si Peter Agravante sa dihang nakit-an sa buntag niadtong Septyembre 16 sa Satori Cliff, Brgy. Nagbo-alao, lungsod sa Basay, mga 14 ka oras human siya gi-abdak. Giga-pos og pisi ang iyang mga kamot ug gihiktan og *duct tape* ang iyang mga tiil. Gitaptapan pod og *duct tape* ang iyang baba ug mata, ug may igo sa bala ang iyang ulo. Matod pa sa mga residente,

Hulyo-Setyembre 2023:

83 ka bayolasyon sa tawhanong kinamatarung

4,342 ka biktima

Ubos sa paghari ni Marcos Jr sa isla sa Negros:

485 ka kaso sa paglapas sa CARHRIHL ug Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols

36,266 ka biktima

53 sa mga kaso direktang nag-imbolbar sa sobra **200** ka menor de edad

OKTUBRE 2023
ISPESYAL NGA ISYU

ANG **Paghimakas**

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon nga naghimong madaugon niini nga isyu. Sa pagpalambo sa atong *Ang Paghimakas*, giawhag ang tanang tigbasa nga padayong mo-amot og mga balita, piktyur, istorya ug uban pang sinulat. Mangayo man kami sa inyong mga suhestyon ug komentaryo unsaon pa gyud palambuan ang atong bantalaan.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

adunay gilabay sa daplin sa dalan ang mihunong nga puti nga *pick-up truck*, pasado alas 12:00 sa kaadlawon sa maong petsa.

Brutal nga gimasaker sa berdugong 47th IB ang lima ka mga *hors de combat* ug usa ka sibilyan sa Kabankalan City. Nagbyahe sa dalan sa Sityo Lubi, Brgy. Tabugon, sakay sa giabangang tray-sikol nga gimaneho ni Robin Gaitan niadtong Setyembre 21, alas-7:50 sa gabii, ang tulo ka *medical personnel* sa NPA nga sila si Ka Recoy (Bobby Pedro), Ka Goring (Mario Mullon), ug Ka Joyce (Janice Flores), kuyog ang naka-*medical leave* nga sila si Ka Bravo (Alejo de los Reyes) ug iyang asawa nga si Ka Diane (Melissa de la Peña), nga unom ka bulan nga mabdos, sa dihang girakrakan sila sa mga elemento sa 47th IB.

Matod pa sa Armando Sumayang Jr Command (ASJC-NPA), dili katapo sa NPA si Gaitan, ug walay nahitabong engkwentro sa maong lugar. Dugang pa nila, adunay posibilidad nga gitawasan ang mga buhi pa, human sila girakrakan.

Gipusil-patay sa mga tropa sa 62nd IB silang Romy Catasio, ug Marvic Ebarle (Ka Bryan) niadtong Hulyo 20, pasado alas 11 sa gabii sa Sityo Balunggay, Brgy. Montilla, Moises Padilla, Negros Occidental. Nag-atang sila og motor nga ilang masakyan, sa dihang kalit lang miabot ang usa ka kolor *gray* nga *van*, ug gipusil sila hangtod namatay.

On *medical leave* si Ka Bryan, human kini nasamdan sa tuhod, panahon sa kontra-opensiba sa Leonardo Panaligan Command (LPC-NPA) batok sa 62nd IB niadtong Mayo 20 sa Sityo Cupad, Brgy. Macagahay, Moises Padilla, ug si Catasio mao ang nag-atiman sa iyaha.

Gitawasan ang mag-uuma nga si Jonasio Blasco sa mga katapo sa 62ng IB human kini masamdan sa pagpangrarak sa maong militar sa iyang balay niadtong Agosto 5, alas 9:00 pasado sa gabii sa Sityo Cansimba, Brgy. Quintin Remo, sa maong lungsod.

Iligal nga pag-aresto

Duha ka mga mag-uuma nga *senior citizen* ang iligal nga giaresto sa kumbinadong tropa sa 94th IB ug Regional Mobile Force Battalion (RMFB-6), sa magkalahi nga petsa didto sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental.

Gidakop si Lodorico But-ay niadtong Hulyo 28 sa pasangil nga *commanding officer* (CO) siya sa yunit milisya. Gikasohan sab siya og rape. Samtang si Romeo Balsimo giaresto niadtong Agosto 7 subay sa tumo-tumo nga kaso nga katapo siya sa yunit milisya ug apil sa engkwentro tali sa Mt. Cansermon Command (MCC-NPA) ug 94th IB ni-

adtong Abril 19, 2020.

Mga sakop sa Farmers Association of Barangay Carabalan (FABCA) ug usab, sa *Indigenous Peoples* silang But-ay ug Balsemo.

Usab, duha ka mag-uuma ang iligal nga gipang-aresto sa Joint Enhanced Military and Police Operation nga nigamit og 200 nga kumbinadong tropa sa 62nd IB ug 300th Air Intelligence Wing sa Philippine Air Force (PAF) sa AFP, ug sa Binalbagan Municipal PNP Station, 2nd Negros Occidental Police Mobile Force Company (2NOCPMFC), 61st Special Action Force Battalion (6SAB), ug Regional Intelligence Unit 6 sa PNP, didto sa Sityo Mainit, Brgy. Santol, Binalbagan, Negros Occidental niadtong Setyembre 10 sa kabuntagon.

Gidakop silang Judy Blazer, 60 anyos, ug Junjie Camanso, 30 anyos, sa akusasyon nga may kalambigitan sila sa NPA, mao nga gibutang-butangan sila og mga kaso. Halos dili na makakita ug makalakaw si Blazer.

Kanhing myembro si Blazer sa panatikong Greenan nga gipondohan sa AFP niadtong dekada '90, apan wala siya magdugay sa maong grupo tungod dili niya matulon ang mga dautang aktibidad sa maong grupo ug sa militar. Giinitan ug gipangita siya sa militar tungod daghan sa iyang kaubang Greenan ang mipahulay nga mikuyog sa iyaha.

Sa pikas bahin, iligal nga giaresto sa 15th IB ang walo ka mag-uuma (kung diin lima nila ang *senior citizen*) sa Sityo Tugas, Brgy. Pinggot, Ilog, Negros Occidental niadtong Hulyo 29. Gipasanginlan sila nga maoy nagpatay kang Silas Granada, alyas Nacar, nga usa ka mangingilog og yuta ug regular nga ahente sa 15th IB, nga gisilotan sa Armado Sumayao Jr Command (ASJC-NPA) niadtong Enero 28. Mga benepisyaryo sa yuta sa mga Granada ang mga gipangdakop.

Pagpamomba

Nagpabuto og mortar ang 62nd IB gikan sa ilang detachment sa Brgy. Villegas, Guihulngan City, Negros Oriental niadtong Agosto 5, gikan alas 5:00 hangtod alas 6:30 sa buntag. Gipagawas sa maong militar nga na-engkwentro kunohay nila ang mga Pulang manggugubat sa Leonardo Panaligan Command (LPC-NPA) sa Sityo Li-ong, sa kasikbit nga Brgy. Imelda.

Sa Sibalay City, Negros Occidental, nagpabuto og 14 ka bala sa kanyon ang 15th IB ug 3rd Artillery Division sa Philippine Army, gikan alas 9:30 sa buntag hangtod sa alas 8:30 sa gabii, didto sa Sityo Don Jose, Brgy. Manlucahoc, niadtong Agosto 16.

Ang kanyon nahimutang sa Barasbarasan Detachment sa Brgy. Camindangan, sa mao gihapon nga syudad. Matod pa sa AFP, ang maong pagpamomba adunay pagtugot nilang Brgy. Captain Sergio Libre sa Brgy. Manlucahoc ug Sibalay City Mayor Gina Montilla-Lizares.

Gihatagan lang og usa ka adlaw ang kapin sa 800 ka mga residente aron mahipos ang ilang mga kahayupan ug mobakwit.

Iligal nga pagdetine

Gidala sa mga katapo sa 15th IB ang mga mag-uuma nga sila si Jemson ug Gaujel Villar, ug iligal silang gitanggong sulod sa pila ka oras didto sa proper sa Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sibalay City, niadtong Hulyo 22. Kung wala sila gisugat sa ilang mga asawa, wala gyud unta sila makapauli sa ilang mga balay.

Paturagas nga pagpamusil

Paturagas nga nagpabuto sa ilang *grenade launcher* ang mga sakop sa Regional Mobile Force Battalion (RMFB-7) sa Sityo Amaga, Brgy. Balugo, ug sa Sityo Mandi-e Daku, Brgy. Magsaysay, Guihulngan City, sa alas 8:00 pasado sa buntag

niadtong Agosto 3.

Sa pikas bahin, lima ka beses nga nagpabuto sa ilang M203 *grenade launcher* ang 94th IB sa Sityo Cantupa-Pisok, Brgy. Buenavista, Himamaylan City, niadtong Agosto 17. Duha ka beses sa buntag ug tulo sa hapon ang ilang gihimong pagpabuto. Apektado niini ang pamilya Mariano ug pamilya Martinez, lakip ang 11 ka mga menor de edad.

Giransak sa mga tropa sa 94th IB ang balay sa pamilya Martinez ug nagmugna kini og grabeng *trauma* sa upat ka kabataan nga mga menor de edad (2 hangtod 16 ang pangidaron) sa dihang gipagawas sila sa ilang balay. Pugos nga gipatug-an ang inahan ug anak nga Martinez kung asa ang NPA, ug gihulga pa nga balikon sila kung motug-an sa uban kabahin sa ilang nasinati. Dugay pang mipundo ang maong mga sundalo sa ilang balay.

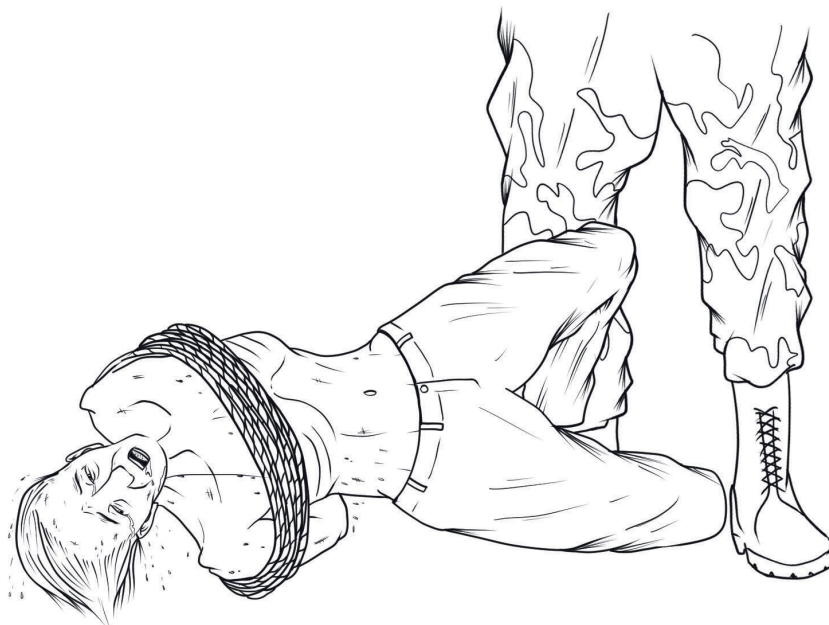
Giimbestigar sab sa 94th IB ang pamilya Mariano, lakip ang unom ka menor de edad nga mga kabataan ug usa ka bulan nga masuso sa dihang nasugatan nila ang mga giingong militar, samtang naglabang sa sapa padulong sa pikas sityo.

Sa wala pa kini, nagpaninggit ang mga tropa sa 94th IB samtang nagpabuto, hinungdan nga nanghilak sa kahadlok ang mga kabataan. Taudtaud pa ayha sila gibuhian, bisa'g basa na kaayo tungod sa kusog nga ulan.

Pagpangulata

Lima ka mag-uuma ang gikulata sa mga tropa sa 62nd IB sa Brgy. Budlasan, Canlaon City niadtong Hulyo 6.

Napuno sa bun-og ang lawas ni Edward Sandot human siya gikulata sa maong mga sundalo, alas 5:00 sa kaadlawon, atubangan sa iyang asawa ug kabataan, sa dihang wala siya makatug-an kabahin sa gipangita nila nga samaron kuno nga

NPA. Naguba ang ilang balay human giransak ug gipang-ukay sa maong militar ang ilang mga gamit. Nagmugna kini og troma sa iyang mga kabataan.

Sa laing bahin, hapit dili na makatindog si Budok Sandot tungod sa pagpangulata sa iyaha sa lain pa nga mga tropa sa 62nd IB didto mismo sa iyang balay sa Sityo Hinumayan sa mao gihapong barangay, alas 8:00 sa buntag sa parehas nga adlaw. Naulamid pa si Christopher Sandot sa pagpangulata sa maong militar sa dihang miadto kini sa balay ni Budok aron mobayad sa iyang utang.

Gikulata sab sa 62nd IB sila Joselito Patulada, sa Sityo Katuguisan, ug Roberto Francisco, sa Sityo Uyanan.

Sa ulahing semana sa Hulyo, unom sab ka mag-uuma ang biktima sa pagpangulata sa 94th IB sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City. Gipasanginlan sila nga mga sakop o tigsuporta sa NPA. Usa sa gikulata mao si Nono Balsimo, nga nakaangkon og daghang mga bunog sa lawas. Gipasanginlan siya nga sakop sa kuno yunit milisya ug may kalabutan sa engkwentro tali sa Mount Cansermon Command (MCC-NPA) ug 94th IB niadtong Abril 19, 2020.

Pagpanghulga, pagpangharas ug intimidasyon

Gikan Hunyo 23 hangtod Hulyo 7, nagpang-saka sa mga kabalayan ug naghimo og *census* ang mga sundalo sa 62nd IB didto sa mga sityo sa Gumuktok ug Cansampo, sa Brgy. Bagtic, lungsod sa La Libertad, Negros Oriental, tungod gitugyanan daw sila sa National Statistics Office (NSO) alang sa maong trabaho. Nanghulga usab ang maong militar sa mga mag-uuma, ug pugos kining ginapaangkon nga tigsuporta sa NPA.

Mao usab ang nahitabo sa mga residente sa Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan

City niadtong Hulyo 2. Nag-*census* ang mga tropa sa 94th IB ug gikuhaan og hulagway ang matag pamilya. Sige-sige na ang operasyong militar sa 94th IB gikan pa niadtong bulan sa Hunyo, nga nagmugna og kalisang sa katawhan.

Sa Sityo Amaga sa mao gihapong baryo, giimbestigar si Betmar Pacheco, usa ka mag-uuma, sa mga tropa sa 94th IB niadtong Hulyo 9 ug gigukod sab ang iyang mabdos nga asawa, nga midagan paingon sa balay sa ilang silingan tungod sa kahadlok.

Gihulga usab ang inahan ug anak nga si Gamay ug Bansong Pacheco ug Kokoy Bayles, mga yanong mag-uuma, sa mga sundalo sa 94th IB, didto sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, niadtong ulahing semana sa Hulyo. Giingnan si Pacheco ug Bayles sa maong mga militar nga patyon ug sunogon, samtang gidudahan si Gamay nga mihatag ngadto sa NPA sa kwarta nga iyang nakolektang donasyon alang sa nasunogan nga mga pamilya sa pikas sityo. Gipasanginlan sila nga dunay kalambigitan sa NPA.

Nagpahigayon og *loudspeaker operations* ang 94th IB sa Brgy. Carabalan, Himamaylan City niadtong Septyembre 1, isip kabahin sa ilang Community Support Program (CSP). Gamit ang trompa, gibandilyo sa usa ka sakop sa maong mga militar ang mga pangalan sa ilang gidudahang mga tigsuporta sa NPA aron kuno mosurender.

Sa Southeast Negros, duha ka mag-uuma ang pugos nga gipasurender sa mga pwersa sa reaksyonaryong estado ug gipresentar nga mga Pulang manggugubat sa Rachel Mae Palang Command (RMPC-NPA) sa managlahi nga insidente. Giparada sa Regional Mobile Force Battalion (RMFB-7) si Tonying Sulano isip *surrenderee*, niadtong Hulyo 28 sa ilang detatsment sa Brgy. Nagbagang, Sta. Catalina, Negros Oriental. Dugay na nga giinitan sa mga pwersa sa reaksyonaryong estado ang

pamilya Sulano sa Brgy. Nagbalaye sa mao gihapong lungsod, kung diin gipatay sa 11th IB ang igsoon ni Sulano niadtong 2021, ug pugos nga gipasurrender sa RMFB-7 ang iyang uyoan niadtong 2022.

Samtang, gipagawas sa kapulisan sa Negros Oriental Provincial Police Office (NOPPO) nga nisurrender si Rene Janayan, 37 anyos, niadtong Agosto 9. Si Janayan usa ka yanong mag-uuma sa Sityo DAVIS, Brgy. Calango, Zamboanguita, Negros Oriental.

Nanaka-saka sa mga kabalayan ug nanghulga sa katawhan ang 62nd IB niadtong Agosto 3 hangtod 13, sa mga sityo sa Tampa ug Anahaw, Brgy. Nagsaha, Guihulngan City, ug gikan Setyembre 19 hangtod 23, sa Sityo Aguntilang Uno, Brgy. Riverside, lungsod sa Isabela; sa Sityo Palasan, Brgy. Guba, Vallehermoso; sa Sityo Kambairan, Brgy. Trinidad, ug Sityo Binil-iwan, Brgy. Calupaan, nga tanan sakop sa Guihulngan City.

Padayon ang pagpangharas ug pagpang-redtag sa 15th IB ug 47th IB sa mga asosasyon sa mag-uuma, mamumuo sa umahan ug mananagat sa mga barangay sa Caliling, Man-uling, Guiljungan ug Tuyom, nga tanan sakop sa lungsod sa Cauayan, Negros Occidental, gikan pa sa bulan sa Hulyo. Giinterogar ang mga opisyaes sa mga asosasyon ug gipang-adtoan ang mga balay sa mga myembro. Gusto sa maong militar nga motambong sila sa miting sa mga asosasyon apan gibalibaran sa mga myembro tungod sa kahadlok sa mga armadong sundalo.

Niadtong Agosto 27, nadugangan ang kabalaka sa mga myembro sa dihang pugos silang gipa-fill up og mga forms nga nag-unod sa ilang personal nga datos ug mga pangutana kalabot sa NPA. Mibati og kahadlok ang mga myembro tungod kay

miingon ang militar nga dili sila makapauli hangtod dili nila mapirmahan ang maong form.

Gipang-redtag na usab ang mga asosasyon sa mag-uuma niadtong Setyembre 21 pinaagi sa usa ka Jonel Moreno (alyas Roy), tsirman sa grupong Sentrong Alyansa ng Mamamayan para sa Bayan (SAMBAYANAN), nga gisapupo sa NTF-Elcac. Gipasanginlan ni Moreno nga tigsuporta o may kalambigitan sa NPA ang maong mga asosasyon.

Sa pikas bahin, gipagawas sa 94th IB ug PNP nga nagsurrender si Ariel Jay Latoza, usa ka drayber sa traysikol, ug gipresentar nga myembro sa asosasyon nga Buhi nga Aksyon kag Pag-amlig sang Siguridad sang Mangunguma kag Mamumugon (BAKAS).

Gipasanginlan ang maong asosasyon nga usa ka "communist front organization." Matod pa kang Latoza, wala siya kahibalo nga himoon siya nga usa ka surrenderee. Duha ka beses na siyang gipatawag sa ginganlang "Tupan" nga katapo sa Kabankalan City Police Station. Gipanghimakak sa BAKAS ang maong akusasyon.

Dili sab luwas sa pagpangharas ug intimidasyon ang usa ka non-government organization nga nagtabang sa mga mag-uuma, nga mao ang Paghidaet sa Kauswagan Development Group (PDG). Duha ka tawo nga gidudahang mga pwersa sa reaksyonaryong estado ang nabantayan nga naniid sa mga community workers sa opisina sa PDG sa Kabankalan City niadtong Setyembre 6. Pila ka beses nga gisunod-sunod sa maong mga tawo ang mga NGO workers sa PDG didto sa lungsod sa Cauayan, samtang nagpahigayon kini og mga aktibidad kalabot sa pagpauswag sa panginabuhian sa mga mag-uuma. Usa usab ang PDG nga gi-redtag sa SAMBAYANAN

kaniadtong Setyembre 21.

Iligal nga pagpangita ug pagpanguha

Duha ka mamumuo sa katubhan sa Escalante City, Negros Occidental ang giransak ang balay ug gikuhaan sa mga kagamitan kaniadtong Hulyo 18, mga alas-6 sa buntag.

Sa unang insidente, gipang-ukay ang mga gamit ni Edward Gimang sa iyang balay sa Sityo Bautista, Brgy. Malasibog sa gibanabanang 30 ka armadong tawo. Pila ka adlaw sa wala pa kini nahitabo, giadtoan sa wala mailhing mga armado si Gimang sa iyang gitrabahoan nga katubhan aron dis-armahan siya, apan sundang ug uban pang kagamitan sa panguma ang nakuha gikan sa iyaha. Ang maong mga panghitabo nagtuga og pagmasakit sa iyang asawa sa pipila ka adlaw.

Sa laing insidente, giransak ang balay ni Rosa-lie Magbanua sa Sityo Alangahag, Brgy. Tamlang sa 12 ka mga wala naka-unipormeng sundalo sa 79th IB, nga nagpailang mga sakop sa NPA. Gi-pangitaan siya sa gibilin kuno nga armas sa NPA sa ilang balay.

Pugos nga pagpabakwit

Miabot sa 318 ka mga indibidwal sa mga sityo sa Cabalungan, Canagbaan, Jalandon ug Florete, sakop sa Brgy. Carabalan, Himamaylan City ang pugos nga gipabakwit niadtong Hulyo 7 human sa engkwentro tali sa Mount Cansermon Command (MCC-NPA) ug 94th IB.

Mao gihapon ang nahitabo niadtong Setyembre 16 sa Sityo Patio-tio, Brgy. San Jose, Sipalay City, kung diin 15 ka mga residente ang pugos nga mibakwit ngadto sa ilang *barangay hall* human ang engkwentro tali sa Armando Sumayang Jr Command (ASJC-NPA) ug 15th IB.

Pagkampo sa mga komunidad

Gihimong kampo sa militar ang mga eskwelahan nga naghatag og perwisyo ug peligro sa mga magtutudlo, estudyante ug sa palibot nga duol sa mga eskwelahan.

Sa bulan sa Hulyo, hapit tulo ka semana nga gipuy-an sa mga tropa sa 94th IB ang eskwelahan sa Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan City.

Sa Canlaon City, gigamit usab sa mga sundalo sa 62nd IB ang Tabalugo Elementary School sa Brgy. Budlasan, gikan Hulyo 12 hangtod 16.

Gi-okupar usab sa maong militar ang mga eskwelahan sa Guihulngan City, sama sa Agulang Elementary School sa Sityo Agulang, Brgy. Villegas sa bulan sa Agosto, ug sa Kambairan Elementary School sa Sityo Kambairan, Brgy. Trinidad, niadtong Agosto 3 hangtod 13 ug Septyembre 19 hangtod 23.

Gawas sa mga eskwelahan, gipuy-an usab sa militar ang mga *barangay hall*, *tribal hall* sa mga Indigenous Peoples, ug mga kabalayan sa lumulupyo. **AP***

Sa Kamot sang Pasismo

ni Ka Haraya

Bitbit ang mando
dugmukon ang hangaway sang pumuluyo
AFP kag PNP nga berdugo kag pasista
angay pagatawgon nga terorista!

maduguon nga gyera dala sa kabukiran
sa komunidad sang pumuluyo tuman nga kahalitan
iligal nga pagpang-ukay kag pagpang-aresto,
interogasyon, tortyur kag pangastigo,
dugang pa ang patarasak nga pagpaniro;

Lauman ang lapnagon nga kalapasan
tawhanon nga kinamatarung ila ginalapakan
kombatant man ukon mga sibilyan
wala ginakilala,
sa operasyon kombat nga dalayon ginapatuman;

Tunga sang kagab-ehon
makatublag sa hamuok nga katulogon

nagapanglat-as, pagpanughot
nagapamomba, nagasabwag sang kahadlok;

pagpanganyon sa mga ulumhan
pagguba sang kinaiyahan
ilabi na sa dutang palangabuhian;

pukawon sang lupok komunidad sang sibilyan
pangsaka-on kag ukayon ang ila puluy-an
sitaon kag dakpon ang ila mga ginadudahan
ini tanan kahimuan sang pulis kag militar
nga uhaw sa dugo kag wala sang batasan!

Sugo sang laye
militarista ang pamaagi
pundok sang reaksyunaryo nga gubyrno
kontra-pumuluyo ang ginapatuman nga proyekto
ginakunsabo pati mga ahensya kag departamento
NTF-Elcac dagway nga mapakuno-kuno

tigpanguna sa modus sang “terorista “ nga tatak
sa kinamatarung sang aktibista kag sibilyan
direkta nga nagalapak
nagabutang sang kabuhi sa tuman nga
kakugmat
mangin target sa sarbeylans
mangin biktima sang lapnagon nga pang-abdak
manipulahon
pasungkaon
mangin nawong para kontra-rebolusyon!

uyat ang pusil
yara sa gatilyo nagapisil
mersenaryo nga makinarya
armadong hubon nga utok-pulbura
wala sang laye nga ginakilala
bisan pa mga sibilyan
nga kuntani angay pangapinan
panahon sang inaway, sila proteksyonan
apang sa kamot sang mapintas nga militar
sila ang nangin kulateral
sa hinimo nga drama kag estorya
tamnan sang mga ebidensya
ipagwa nga napatay sa engkwentro
kabaylo sang ranggo, premyo kag tropeyo

Sa kamot sang pasismo
nagadanaw ang dugo
naga-alisngaw ang makadiligwa nga baho
sang mga armadong hubon sang reaksyunaryo
bantog nga mga manogpatay-tawo;

Armadong paghimakas handum nga dugmukon
desperado nga pungan ang tayuyon nga
pagsulong
sang pungsodnon-demokratiko nga rebolusyon
nga naga-usoy sa gerilyang inaway nga
pangmalawigon;

Sa militarista nga gahum nga ila na-uyatan
tigulang, kababainhan, kabataan
kag bisan hors de combat
indi likaw sa ila pakasilidngi nga pamatbat
pagpamatay kag masaker amo ang ila sabat
sa matagsing nga mga nagapanawagan:
kinamatarung sa duta kag palangabuhian
sweldo, benepisyo kag ayuda nga kinahangalan
kundisyon sa trabaho nga makatarungan
kag nagakaangay nga hustisya pangkatilingban!

Sa tingob nga kusog sang masa
yara ang gahum nga makahulugwa
Sa pihak sang nagasingki nga kapintas
naga-ibwal ang rebolusyonaryong paghimakas
sakmiton ang tanan nga higayon

agud pasangkaron ang demokratiko nga pag-ugyon
kahimtangan sang pumuluyo, amat-amat nga
bag-uhon
hamili nga handum tinguhaan nga lab-uton
mahilway sa gapos sang pagka-ulipon
matuod nga demokrasya kag hustisya maangkon
kadungan sa pagpaslaw sang reaksyunaryong
estado
tungod samtang yara ang matuod nga hukbo
pangapinan ang interes sang malapad nga
pumuluyo!

Setyembre 24, 2023